

Aalto-yliopiston lukuvuoden avajaiset 1.9.2015

Puhe

Rehtori Tuula Teeri

Aalto-yliopisto

Uusi lukuvuosi alkaa jälleen uudistuksilla. Aivan ensimmäiseksi haluan toivottaa kauppatieteen kandidaatiopiskelijat tervetulleiksi Otaniemeen! Kandiopetuksen yhdistäminen kokonaisuudessaan pääkampuksellemme Otaniemeen on tärkeä virstanpylväs matkallamme kohti tavoitteitamme monialaisena yliopistona, joka tarjoaa ainutlaatuisia mahdollisuuksia opiskelijoilleen, tutkijoilleen ja yhteistyökumppaneilleen. Seuraava konkreettinen askel on Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun siirtyminen Otaniemeen parin vuoden sisällä. Yhteinen Aalto-henki saa yhdistyvän kampuksen myötä entistään voimakkaammat siivet alleen.

Aalto-yliopisto on nyt toiminut viisi ja puoli vuotta. Olemme puolimatkassa vuodelle 2020 asettamiemme tavoitteita. Kunnianhimoiset asenteemme ja intohimomme uusien ratkaisujen löytämiseen näkyvät vahvasti ensimmäisen viiden vuotemme tuloksissa.

- Perustimme yliopistolain uudistuksen myötä akateemisen urapolkujärjestelmän, joka houkuttelee huippuprofessoreita kaikkialta maailmasta.
- Tutkijamme ovat menestyneet erinomaisesti EU:n kaikkein kovimmin kilpailluissa tutkimusrahoitushauissa.
- Tutkijoidemme julkaisutoiminnan vaikuttavuus nousee jatkuvasti.
- Olemme uudistaneet ja uudistamme opetustamme edelleen tarjotaksemme opiskelijoillemme vakaan perustan ja erinomaiset valmiudet työelämään.
- Olemme kehittäneet opiskelijoidemme ohjausta ja neuvontaa, ja oppimistulokset ovat parantuneet.

Voimme olla tyytyväisiä tähänastisiin tuloksiimme, mutta työmme jatkuu. Aalto on todellakin yhteisö, jossa tapahtuu jatkuvasti paljon. Työmme saa myös yhä enemmän tunnustusta – hyvänä esimerkkinä muodin rajoja rikkova esiinmarssi yhdessä maailman tärkeimmistä muotisuunnittelukilpailuista.

Yhtenä tärkeimmistä saavutuksistamme pidän yhteisen Aalto-hengen vahvistumista. Yhä useampi meistä kokee vahvasti olevansa nimenomaan aaltolainen. Tänä päivänä olemme aidosti enemmän kuin kuusi korkeakoulua. Olemme yhdessä oppiva, tutkiva ja tekevä yhteisö, joka on enemmän kuin osiensa summa.

Kampuksemme kehittämiseen kansainväliset mitat täyttäväksi osaamis- ja innovaatiokeskittymäksi tarvitaan selkeä visio. Peruslähdekohta kaikessa peruskorjaamisessa ja uuden rakentamisessa on parhaiden edellytysten luominen oppimiselle, tutkimiselle ja yhteistyölle. Hyvä esimerkki on tämä Alvar Aallon suunnittelema rakennus, joka valmistui yli 50 vuotta sitten, ja nyt uudistuneena täyttää nykyaikaisen yliopisto-opetuksen ja opiskelun korkeat vaatimukset.

Ensi vuonna moni teistä tulee avajaisiin metrolla. Metrokeskus tuo kampuksen keskelle monipuoliset palvelut. Raiteilla on myös alueellista merkitystä: ne yhdistävät pääkaupunkiseudun yliopistokeskukset toisiinsa ja muuhun Suomeen.

Otaniemi on jo nyt kansainvälisesti merkittävä alueellinen osaamiskeskittymä, jonka kehittämiseen kannattaa panostaa. Rakennamme kampustamme myös lukuisille yhteistyökumppaneillemme. Lähialueellamme toimii jo nyt yli 800 yritystä, mukaan luettuna maan suurimmat teknologiayritykset.

Jatkamme määrätietoisesti työtä kasvattaaksemme innovaatioekosysteemimme kansainvälistä vetovoimaa ja houkutelaksemme alueelle uusia investointeja. Digitalisaatio, biotalous, puhtaat ratkaisut, teknologiateollisuus ja arktinen teknologia ovat aiheita, joihin meiltä löytyy sekä tarvittava infrastruktuuri että osaaminen.

Aalto-yliopistolle annettiin sen perustamisen yhteydessä kansallinen erityistehtävä tukea korkeatasoisen tutkimuksen ja opetuksen keinoin Suomen menestymistä, rakentaa myönteisellä tavalla suomalaista yhteiskuntaa, sen kansainvälisyyttä ja kilpailukykyä sekä edistää kansalaisten hyvinvointia.

Korkea osaaminen ja sen hyödyntäminen ovat myös pääministeri **Sipilän** hallituksen keskeisiä tavoitteita. Jotta tässä tavoitteessa voitaisiin onnistua, on kuitenkin ensin onnistuttava sijoittamaan rajalliset resurssimme oikealla tavalla.

Aalto-yliopiston viiden ensimmäisen toimintavuoden ajan on käyty vilkasta kansallista keskustelua yliopistojen työnjaosta ja keskittymisestä omille vahvuusalueilleen. Profiloituminen sekä kansallisesti että kansainvälisesti on välttämätön keino taata riittävät resurssit niille aloille, joissa meillä on parhaat mahdollisuudet menestyä; pieni maa joutuu tekemään valintoja. Valitseminen vaatii rohkeutta; kun joitain tutkimusaloja vahvistetaan, on joistain luovuttava kokonaan. Tämä haaste on otettava vastaan yhdessä, yliopistokentän ja päättäjien on tehtävä tiivistä yhteistyötä onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi.

Aalto-yliopistossa olemme alusta alkaen rakentaneet määrätietoisesti vahvaa, omaleimaista profilia, jossa tiede ja taide kohtaavat tekniikan ja talouden. Toiminnan aikana fokus on kirkastunut entisestään, kun olemme määrätietoisesti kohdentaneet resurssit vahvuusalueillemme. Teimme keväällä ison ponnistuksen kuvattessamme Aalto-yliopiston painotuksia Suomen Akatemian profiloitumisrahoitusta haettaessa. Haimme ja saimme rahoitusta tutkimuksemme neljälle avainalueelle: ICT ja digitalisaatio, materiaalit ja luonnonvarojen kestävä käyttö, kansainvälinen liiketoiminta sekä taide ja design. Suomen Akatemian myöntämän rahoituksen turvin voimme nyt jatkaa profiloitumistamme alkuperäisen suunnitelmamme mukaan. Professori **Martti Mäntylän** perustama, juuri avajaisiaan viettänyt teollisen internetin kokonaisuus on tästä hyvä esimerkki.

Näitä neljää avainosaamisaluetta yhdistää kolme monialaista teemaa – edelläkävynä energiaratkaisut, terveys ja hyvinvointi, sekä ihmisläheinen elinympäristö. Juuri näillä aloilla meillä on parhaat edellytykset tuottaa

ainutlaatuista tutkimustietoa tiiviissä yhteistyössä tiedon hyödyntäjien kanssa. Vahvuusalueemme keskittyvät globaalien ja myös Suomen taloudelle merkittävien haasteiden ratkaisemiseen. Näihin monialaisiin teemoihin kiteytyy kaikki se, mikä taiteen, tekniikan ja talouden tutkimuksessa ja koulutuksessa on olennaisinta tulevina vuosina.

Viisi vuotta sitten luotu visiomme osui nappiin. Suomen uusi hallitus on valinnut samat painoalat omiin kärkihankkeisiinsa. Olemme avainalueillamme jo kauttaaltaan hyvässä vauhdissa. Esimerkiksi digitalisaatio vaikuttaa yhteiskunnassa melkein kaikkeen. Aalto-yliopistolle tämä on sekä innostava haaste että suuri mahdollisuus: ICT ja digitalisaatio muodostavat yliopistossamme yli sadan professorin osaamiskeskittymän, josta hyötyy koko Suomi.

Olemme siis tehneet ja tekemässä oikeita asioita. Tämä käy ilmi myös viiden ensimmäisen toimintavuotemme tuloksista. Kiitos siitä kuuluu teille jokaiselle.

Yliopistolain mukaan yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee edistää elinikäistä oppimista, toimia vuorovaikutuksessa yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta.

Aalto-yliopisto perustuu vahvasti innovaatiotoimintaan. Yhteiskunnan tarpeiden ymmärtäminen ja niihin vastaaminen on meille yhtä tärkeä ja olennainen tehtävä kuin pitkäjänteinen tieteellinen tutkimuskin.

On silti hyvä muistaa, että uusien keksintöjen kehittäminen menestyksekkäiksi sovelluksiksi vaatii sekä kärsivällisyyttä että yhteistyötä monien eri toimijoiden kanssa. Yliopistot tarvitsevat vakaata ja ennustettavaa perusrahoitusta voidakseen rakentaa ensiluokkaista tutkimusosaamista ja ainutlaatuista tietopohjaa. Tällainen ainutlaatuinen tietopohja mahdollistaa korkealaatuisen koulutuksen ja -pitkällä aikavälillä – ruokkii innovaatioiden syntyä. Yhtä lailla käytännön haasteet inspiroivat uusiin tutkimuskysymyksiin ja auttavat edistämään perustutkimusta. Pitkällä aikavälillä tehtävää perustutkimusta ja soveltavaa tutkimusta ei pitäisi nähdä toisilleen vastakkaisina, vaan ne ovat saman kolikon kaksi eri puolta.

Hallituksen budjetista tihkuneet tiedot ovat odotetusti hallitusohjelmakirjausten mukaisia myös korkeakoulusektorin osalta. Juha Sipilän hallituksen ohjelma korostaa osaamista, innovaatioita ja kasvun luomista. Tämä on oikea linja. Suomi on monella tavoin rakennemuutoksen kourissa, ja juuri nyt tarvitaan uusia avauksia niin teollisen pohjamme uudistamiseksi kuin palvelujen kehittämiseksi. Samanaikaisesti hallitus kuitenkin leikkaa rajusti rahoitusta juuri siltä toiminnalta, jolla innovaatioita ja kilpailukykyä saadaan aikaan.

Yliopistojen ja yritysten yhteistyöllä sekä yliopistojen ympärille kehittyneillä innovaatiokeskittymillä on tärkeä rooli osaamis pohjaisen kasvun luomisessa. Siksi olen huolissani yritysten ja yliopistojen innovaatioyhteistyötä tukevan rahoituksen leikkauksista sekä erityisesti Aalto-yliopistoon kohdistuvista säästöpainoista. Kun Suomen valtio ja elinkeinoelämä perustivat Aalto-yliopiston yhteistuumin vain viisi vuotta sitten, tavoitteena oli tukea teknologiavetoisen vientisektorimme uusiutumista ja kilpailukykyä. Raju ja äkillinen rahoituksen leikkaus erityisesti yliopistojen ja yritysten yhteistyöstä vaarantaa nyt tämän missio.

Niukkenevat resurssit ovat tosiasia, jolle emme juuri nyt voi mitään. Toinen tosiasia on se, että toimintaedellytysten heiketessä parhaat osaajat lähtevät ensin. Tähän meillä ei ole varaa. Kun nyt leikkauksia joudutaan tekemään, on aivan välttämätöntä huolehtia siitä, että jäljelle jäävät tieteen ja tutkimuksen voimavarat kohdennetaan parhaille osaajille. Laatuun on pakko panostaa, jotta tieteen kova ydin ja sen myötä innovaatiokykymme säilyvät.

Miten tämä saadaan aikaan? Siten, että koko korkeakoulusektorille asetetaan vaativat tavoitteet ja niiden saavuttamista mitataan. Siten, että entistä suurempi osa yhteisistä resursseista jaetaan laadullisen kilpailun perusteella. Siten, että yhteiskunnallisen vaikuttavuuden roolia yliopistosektorin rahoitusperusteissa vahvistetaan.

Suomi on haastavassa tilanteessa. Tämän päivän ongelmien ratkaisemisen lisäksi meillä on kuitenkin vastuu katsoa tulevaisuuteen. Meillä on vastuu kouluttaa ne osaajat, jotka rakentavat Suomea vielä kymmenien vuosien päästä. Millaisia taitoja ja millaista osaamista he tarvitsevat paremman yhteiskunnan, tehokkaampien hoitojen, uuden muotoilun, elämää helpottavan teknologian tai uusien teollisten innovaatioiden luomiseen?

Korkeakoulutus on suuressa muutoksessa koko maailmassa. Kansainvälinen kilpailu kiristyy tavalla, jota ei ole koskaan aiemmin nähty. Koulutuksemme on oltava kansainvälisin mittarein laadukasta, muuten menetämme myös nuoret huippukykyimme maailmalle.

Yliopistollinen koulutus perustuu tutkimukseen. Myös siksi on tärkeää, että suomalainen tutkimus sijoittuu edelläkävijöiden joukkoon. Suomessa täytyy olla riittävän kokoisia, kansainvälisesti kilpailukykyisiä ja vahvoja yksiköjä, jotta pärjäämme. Aalto panostaa kansainväliseen yhteistyöhön jatkuvasti. Yksittäiset huiput eivät yksin riitä menestyksen tuojiksi, vaan painopistealueidemme ja huippututkijoidemme ympärille syntyy pitkäjänteisen työn myötä innovaatiotoimintaa, verkostoja ja kansainvälistä tutkimusyhteistyötä. Tällaisen synergian syntyminen vie aikansa, mutta olemme jo nyt onnistuneet tässä mielestäni hyvin.

Tällä viikolla meillä on ilo isännöidä yhtä maailman johtavaa asiantuntijaa ja yrittäjyyskoulutuksen

kehittäjää, professori **Tina Seeligiä** Stanfordin yliopistosta. Professori Seelig on ollut avaintekijä Stanfordin ja Aallon yrittäjyyskoulutukseen liittyvässä yhteistyössä. Tämän yhteistyön tuloksena on syntynyt Aalto Ventures program, ja professori Seelig on täällä nyt kertoakseen meille siitä, miten yrittäjyystaitoja voidaan tuoda osaksi yhä useampia kursseja.

Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus ovat olennainen osa Aalto-yliopistoa. Avoimuus on yksi arvoistamme. Meille se tarkoittaa useita asioita. Suomen täytyy voida tarjota nuorille riittävästi mahdollisuuksia, jotta he haluavat jäädä Suomeen tai palata tänne rakentamaan tulevaisuuttamme. Avoimuus tarkoittaa myös sen tunnustamista, että Suomi ei voi menestyä yksinään. Tarvitsemme opettajia, tutkijoita ja opiskelijoita kaikkialta maailmasta. Meidän täytyy voida houkutella kaikkein parhaita osajia riippumatta heidän kansallisuudestaan tai alkuperästään. Avoimuus voi myös merkitä uteliaisuutta ja kykyä nähdä asiat muiden silmin. Luovuus ja rikkaus, joita eri kulttuurit, alat, ihmiset ja

ideat synnyttävät, ovat tämän yliopiston ytimessä.

Yliopisto elää ajassa. Tämä on tärkeää. Koulutus ja tutkimus vaativat kuitenkin myös pitkän tähtäimen strategista näkemystä ja kärsivällisyyttä erehtyä ja oppia. Juuri nyt tehdään valintoja, jotka joko pitävät Suomen mukana kansainvälisessä kilpailussa tai istuttavat meidät katsojan rooliin takariville. Tämän vuoksi juuri nyt on valittava viisaasti.

Aalto-yliopisto osallistuu tulevaisuuden Suomen rakentamiseen siinä missä olemme parhaita: Ahkeralla, kunnianhimoisella työllä ja ensiluokkaisilla tuloksilla. Tähän tarvitaan ihan jokaista meistä yliopistoyhteisön jäsenistä.

Toivotan koko henkilöstöllemme ja opiskelijoillemme innostusta, halua kehittyä, rohkeutta, sisua ja yhteistyön henkeä tulevana akateemisena vuotena. Samalla kiitän teitä kaikkia panoksestanne yliopistomme työhön.

Julistan lukuvuoden 2015–2016 avatuksi.